

Instructietussenblad

Lees eerst dit blad zodat u op de hoogte bent van de opzet, keuzen en achtergronden van dit niveau.

Tip

In januari 2009 zijn bij het Cito de nieuwe AVI-kaarten en de nieuwe DMT verschenen.

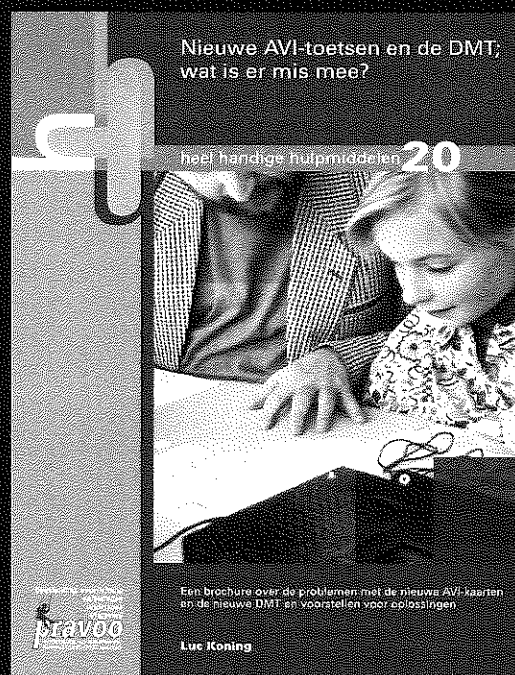
In die beide toetsen zitten ruim 30 problemen waar u tegenaan zult lopen bij het werken met deze toetsen. Om verantwoord met deze nieuwe toetsen te kunnen werken, is het belangrijk gebruik te maken de brochure: *Nieuwe AVI-toetsen en de DMT; wat is er mis mee?* bevat het volgende:

- Een opsomming van de ruim 30 problemen en de voorstellen voor het omgaan met deze problemen
- Handige, nieuwe omzettingstabellen

Voor: € 19,50 (incl. verzendkosten/ex. btw)

Hoe bestellen?

Ga naar www.pravoo.com En dan naar de webwinkel, daarna naar de afdeling: *Serie heel handige hulpmiddelen*.

Toelichting

Bij E6 moet het kind van de DMT, kaart 1, 2 en 3 lezen en in totaal 253-261 woorden kunnen lezen in drie minuten. (een minuut per kaart), bij de I-, II-, III-, IV-, V-schaal! Dat zijn ruim 3 rijen op kaart 1, bijna drie rijen op kaart 2 en ruim twee rijen op kaart 3. Het is ook niet zo gek veel meer als bij M6. Daar ging het om 241-252 woorden.

DMT

Bij de DMT gaat het dan om alle woordtypen die redelijk vlot gelezen moeten worden.

AVI

Volgens Struiksma is kenmerkend voor M6 dat de zinslengte 11 à 12 woorden. Het gaat om de beheersing van alle woordtypen. De kaarten E6AB zijn slechte onderzoekkaarten. Pravoo geeft voor E6A een alternatief uit.

Visie Pravoo

De visie van Pravoo op de niveaus M6 t/m M8 (AVI-plus) is dat het niveau op de DMT niet zo zeer bepaald wordt door de moeilijkheidsgraad van de woorden, maar door de snelheid waarmee je de doorsnee-woorden kunt lezen. Kaart 3 van de DMT kent pas in rij 4 enkele echte woordprobleemtypen. Vergelijk maar eens M6A en E6B dan valt al op dat op beide kaarten de ambulance aan de orde komt. Stel je leest 250 woorden, dan beheers je M6 en met 5 woorden meer beheers je niveau E6.

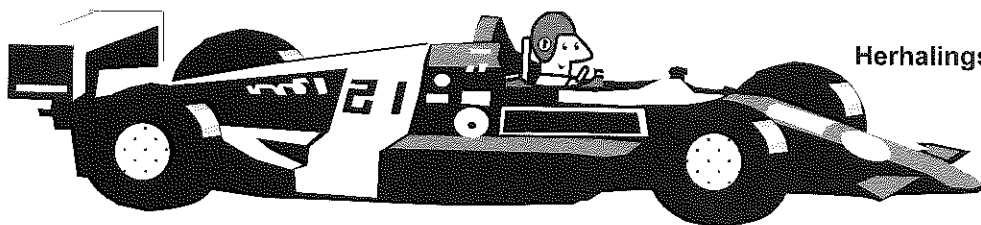
Opzet E6

De aanbevolen werkwijze voor E6 is de kaarten met nummer 321-344 te oefenen, maar ook kaarten van lagere niveaus te herhalen. Zie vooral ook kaartnr. 326-333. Belangrijk is het herhalend lezen (zie blz. 9 van de handleiding) van de volgende kaarten:

- eenlettergrepige woorden: kaartnummers: 1-105
- tweelettergrepige woorden: kaartnummers: 106-169
- meerlettergrepige woorden: kaartnummers: 170-320

Minimumdoelstelling

Bij de vorige AVI-indeling behaalden de meeste kinderen AVI-9 in november groep 6. Dat betekent dat M6 al een behoorlijk beheersingsniveau is waar u naar kunt streven met kinderen met leesproblemen. Vanaf E6 zijn de inhouden van de teksten ook zo nu en dan wat complexer.

Herhalingsrijen

Racen of rustig aan?

Als het lezen niet zo makkelijk gaat, is er vaak sprake van een tempoprobleem. Dat kun je aanpakken door te proberen sneller te lezen. Je kunt daar ook mee stoppen en zeggen: 'Ik lees nu eenmaal langzaam en dat moet ik accepteren.' Je krijgt van je juf/meester/meneer te horen of jij deze rijen steeds gaat herhalen om ze sneller te lezen. Het kan ook zijn dat je de rijen gewoon in je eigen tempo mag lezen. Vraag het maar.

zo	fruit	denken	zetel
met	schiet	zonder	raket
de	rots	schrijver	plezier
pas	angst	vanuit	luier
wat	dienst	bedankt	rommelzolder
of	krijgt	muziek	produceren
is	snelt	boeken	autobussen
het	rijgt	typen	christelijke
voor	knoop	hoogte	handdoek
ik	gras	schrijven	dikkerd
aan	bloem	langer	afwisselend
maar	trein	zinnen	werkelijk
dat	dwerg	bloemen	fantastisch
bos	smal	auto's	computer
dan	bord	zware	noordpoolgebied
gaan	graaf	woonden	medicijn
huis	zwerft	lawaaï	intelligent
naar	schreeuwt	beroep	overwinning
hei	jeugd	mannen	ondertussen
te	bloed	mensen	overstroming
tot	hals	woorden	gebeurtenis
hij	heeft	papier	inspiratie
van	jurk	jonge	etalage
zijn	niets	vrouwen	eenvoudige
een	slechts	fabriek	werkkamer
ze	trots	droge	manuscript
door	streek	bestaat	overvallen
veel	dienst	zitten	mysterieus
dat	snor	moeite	hoeveelheden

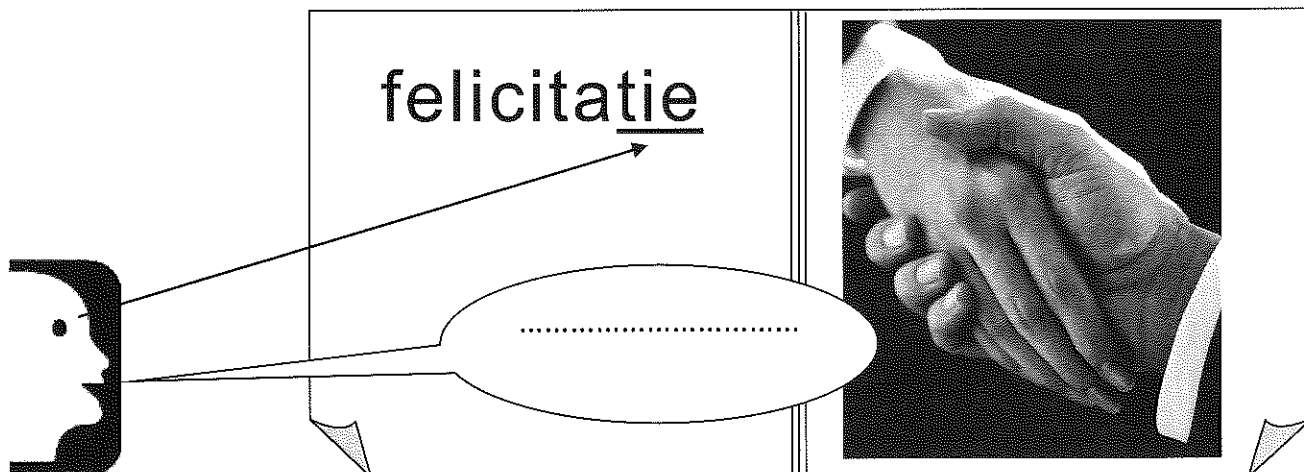
Woorden met tie uitgesproken als -sie- of -tsie-

Op kaart 214-216 heeft het kind al kennis gemaakt met dit type woorden.

Zie voor de behandeling blz. 4 en 5.

Instructie

Wijs het kind op het type woord en het verschijnsel dat **tie** uitgesproken wordt als /sie/ of /tsie/.

installatie

imitatie

notitie

spatie

illustratie

kerstvakantie

portie

advertentie

emancipatie

functie

operatie

voorjaarsvakantie

intelligentie

creatie

receptie

essentieel

reactie

variatie

conditie

actie

presentatie

feliciterie

paasvakantie

traditie

gratie

democratie

generatie

compositie

situatie

expeditie

presentatie

consumptie

statie

concurrentie

recreatie

politieagent

concentratie

garantie

sensatie

inspiratie

herfstvakantie

directie

fractie

ventilatie

politiewagen

natie

transactie

productie

combinatie

acceptatie

politie

informatie

Denk eraan het lezen van deze oefenstof te combineren met het lezen van boekjes en functionele teksten, zoals in de handleiding is beschreven.

Op expeditie

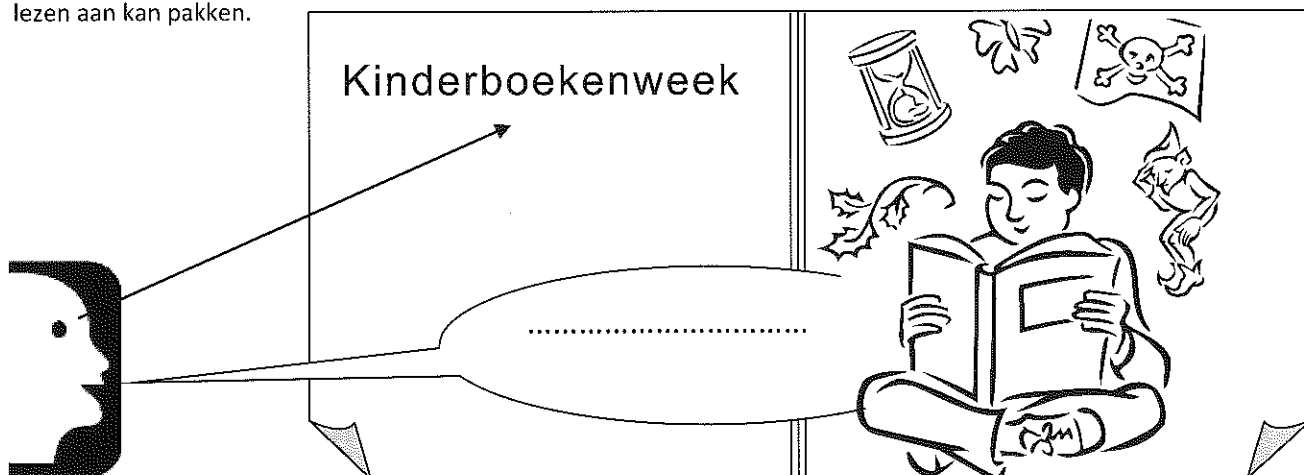
Tegenwoordig hoor je het ook wel dat een groep mensen op expeditie gaat. Een expeditie is dan een tocht om over een bepaald gebied of verschijnsel meer te weten te komen. Die expedities hadden vroeger vaak te maken met het vinden van nieuwe vaarwegen. Vroeger waren die expedities spectaculair. Heel bekend waren de poolexpedities.

Ook Nederlanders hebben expedities uitgevoerd. Nederlandse kooplieden waren altijd op zoek naar nieuwe wegen om handel te kunnen drijven. Willem Barentsz was een Nederlander die diverse expedities heeft ondernomen. In 1596 vertrok hij naar het noorden. Willem Barentsz ging richting Nova Zembla op zoek naar een route naar Azië. Toen hij in de buurt van Nova Zembla was, kon hij niet verder. Zijn schip kwam vast te zitten in het ijs. Het ijs was ondoordringbaar. De kracht van het ijs was zo sterk dat het schip omhoog werd geduwd en ernstig beschadigde.

De situatie was op dat moment hopeloos. Wat moet je reactie zijn in zo'n situatie? Barentsz kon niets anders doen dan met zijn manschappen het schip verlaten en een onderkomen zoeken aan de kust van Nova Zembla. Ze hadden geen garantie dat ze nog weer thuis zouden kunnen komen. Ze moesten overwinteren in dat koude noordelijke gebied. Een van de mannen Gerrit de Veer heeft opgeschreven hoe dat allemaal is gegaan. Dat kunnen we dus nog nalezen. Van delen van het schip bouwden ze een huis, dat ze *het Behouden huys* noemden. Tijdens de overwintering was het zo koud dat de wijn bevroor. Ze moesten stenen verwarmen en op hun voeten leggen om warm te blijven. De mannen werden ook ziek vanwege het gebrek aan variatie in het voedsel. Ze wisten de poolwinter te overleven. Half juni 1597 was hun conditie zo dat ze met sloepen naar een Russisch schiereiland konden varen. Willem Barentsz heeft dat echter niet overleefd. Enkele dagen na het vertrek, stierf hij. Twaalf mannen bereikten de Russische nederzetting. Daarna is men gestopt met dit soort expedities. In 2011 verscheen er in Nederland een film met een imitatie van deze geschiedenis.

Instructie

Het gaat om woorden met verschillende kenmerken. Bespreek de woorden en laat eventueel verticale strepen zetten om de lettergrepen of klankvoeten te onderscheiden zodat het kind de woorddelen ziet en ze eventueel met zingend lezen aan kan pakken.

Kinderboekenweek
natuurlijke
werkelijk
legbatterijen
lichaamsverzorging

vriendelijk
olympische
kronkelspaghetti
overigens
mysterieus

landbouwmachines
stropelt
locomotieven
antwoordde
inspiratie

tekenpapier
vuilnisemmer

opgegeten
buitenlandse
spectaculaire
opgehangen
gebouwen

realiteit
gemiddelde
nakomelingen
ouderwetse
Greenpeace

onafzienbare
controleren
geweldig
ontdekkingsreizen
handenarbeid

onmiddellijk
postzegels
herinneren
romantisch
ontevredenheid

nauwelijks
ondersteboven
onverbidelijk
onderwijzeres
spelletjes

zigeuners
oorspronkelijk
politie
onderzoekingen
openluchtmuseum

lispelende
ongelooflijk
ploeteraar
problemen
gezellig

Marokkaanse
ongemakkelijk

Denk eraan het lezen van deze oefenstof te combineren met het lezen van boekjes en functionele teksten, zoals in de handleiding is beschreven.

Kinderboekenweek

De Kinderboekenweek is sinds 1955 een jaarlijks terugkerende week van tien dagen in oktober. Als je in die week een boek koopt dan krijg je gratis het kinderboekenweekgeschenk. Op de basisscholen wordt er veel aandacht besteed aan de Kinderboekenweek. De scholen kunnen dan met een lespakket werken. Ieder jaar heeft de Kinderboekenweek een ander thema. De bibliotheken besteden ook extra aandacht aan lezen en organiseren diverse activiteiten in die week. Vaak komen er ook schrijvers van kinderboeken. Ze lezen dan stukjes voor uit eigen boeken en de kinderen kunnen vragen stellen. De thema's van de Kinderboekenweek zijn heel gevarieerd. Zo ging het al eens over muziek, over eten en snoepen en over helden. Ook het lezen over andere culturen is een thema. Het thema van 2010 vond ik wel een goed thema. Toen ging het over de illustraties en de afbeeldingen in de kinderenboeken. Ik vind het fijner om boeken te lezen met mooie tekeningen dan boeken met uitsluitend letters. Mijn favoriete tekenaar is Thé Tjong-Khing. Thé is bij ons in de bibliotheek geweest om over zijn tekeningen te vertellen. Hij heeft duizenden tekeningen gemaakt. Het leuke aan zijn illustraties is dat ze vriendelijk zijn en vaak is er ook wel iets grappigs in te ontdekken. Thé bleek ook een vriendelijke man te zijn. Hij antwoordde rustig op alle vragen die de kinderen aan hem stelden. Een beetje ongemakkelijk vond hij het wel in de bibliotheek. Thé is meer een tekenaar dan een prater. Het is in elk geval geen opschepper. Thé vertelde dat hij in Indonesië is geboren. Als kind tekende hij met een krijtje op het schoolbord dat ze thuis hadden. Thé heeft al drie keer een prijs gewonnen met zijn tekeningen. Thé deed vroeger mee in een filmquiz op tv. Toen bleek dat hij een groot filmkenner is. Dat betekent ook dat Thé iets met beeldentaal heeft. Thé heeft een bijzondere stijl van tekenen. Die tekeningen herken je zo. Opvallend is dat er meestal iets gebeurt op zijn tekeningen. Als je goed kijkt, lijkt het alsof Thé met een tekening ook een verhaal wil vertellen. Kijk maar eens op school of je tekeningen van Thé kunt vinden. Nog even om te weten: Thé is de achternaam en zijn voornaam is Khing. Tjong is een generatienaam die alle mensen in die familie dragen die in dezelfde periode geboren zijn.

Automatiseringsserie mkm-woorden; losse woorden (meest frequente woorden)

• Bij de ontwikkeling vanaf E6 gaat het bij de DMT niet zozeer om het leren decoderen van woorden met bepaalde leesmoeilijkheden, maar gaat het om het ontwikkelen van het leestempo van de 'gewone' woorden. Kaart 326 t/m kaart 333 bevatten een minicursus automatiseren. Vooral het herhalend lezen (zie punt 2.1 op blz. 9) is aan te bevelen. Voor de AVI-kaarten ligt dat anders. Daarom bevat deze map ook de oefening van de leesmoeilijkheden.

nou	zat	niet	had
net	uur	te	heel
zit	bed	maar	toen
dus	pas	ik	gaan
na	zie	met	goed
vaak	zeg	dan	waar
kun	vier	voor	mijn
wij	ver	was	zou
nee	liep	naar	doen
toe	deed	ook	heb
mag	doe	aan	hoe
mij	per	om	u
wie	naam	wat	hier
paar	boek	zo	tot
laat	lag	of	weg
man	uw	nog	dit
kom	baas	wel	zij
ga	boom	we	gaat
doet	liet	uit	jaar
ziet	de	bij	weet
zon	een	door	kon
heen	en	daar	zien
hoor	het	nu	mee
vol	in	veel	af
zag	van	al	jij
keer	dat	hem	wij
leuk	je	geen	huis
keek	is	meer	tijd
zee	ze	kan	zal
kijk	hij	hun	ja
mooi	zijn	zei	dag
riep	op	haar	me
bos	die	weer	men
hen	er	moet	ben

• Bij de ontwikkeling vanaf E6 gaat het bij de DMT niet zozeer om het leren decoderen van woorden met bepaalde leesmoeilijkheden, maar gaat het om het ontwikkelen van het leestempo van de 'gewone' woorden. Kaart 326 t/m kaart 333 bevatten een minicursus automatiseren. Vooral het herhalend lezen (zie punt 2.1 op blz. 9) is aan te bevelen. Voor de AVI-kaarten ligt dat anders. Daarom bevat deze map ook de oefening van de leesmoeilijkheden.

De boer gaat met de koe de wei in.
Er zat geen vis in het net.
Kom van dat dak af.
Het is nog niet te laat om naar de bus
te gaan.
Wil jij met mij naar het bos?
Ik woon al meer dan tien jaar aan zee.
Mijn zus wil een ring in haar oor.
Mam en ik gaan met de bus weer naar
huis.
De pan op het vuur zit vol soep.
Wij gaan heel vaak naar mijn oom.
Ik eet niet zo vaak peen en ui.
De beuk en de eik zijn nog erg kaal.
Ik heb de taak nog niet af.
Waar zijn mijn jas en mijn pet?
Mijn zus was nat door die bui.

De haas eet van de kool.
De haai beet de man in zijn been.
Ik zal dat nooit meer doen.
Er lag een bal in de kuil.
Zij zat een uur bij het bed van de man.
Ik zie nu pas dat het al vier uur is.
Weet jij de weg naar de zee?
Wij gaan nog niet op reis.
Waar kun je een haai zien?
Ik zag een haas in de tuin.
Ik weet niet hoe laat ik kom en ga.
Wij gaan daar niet zo vaak heen.
Ik ga pas om tien uur naar bed.
De baas van de bus was boos.
Je mag hier niet zijn.
Op het dak van het huis zat een mus.
Mijn oom eet geen kip.

De uil

Een uil zie je niet zo vaak.
Ik hoor de uil ook niet zo goed.
Hij zit vaak hoog in een boom.
Een uil ziet er raar uit.
Hij ziet er niet zo uit als een mus of een mees.
De kop van een uil is raar.
Die kop gaat heen en weer.
Een uil kan heel goed zien.
Een uil eet vaak een muis.
Pas laat gaat de uil op zoek naar een muis.
Na drie jaar is een uil al oud.
Er is ook een boek van een uil.
Die uil is heel wijs en weet ook heel veel.
Ik let goed op of ik een uil zie.

- Bij de ontwikkeling vanaf E6 gaat het bij de DMT niet zozeer om het leren decoderen van woorden met bepaalde leesmoelijkheden, maar gaat het om het ontwikkelen van het leestempo van de 'gewone' woorden. Kaart 326 t/m kaart 333 bevatten een minicursus automatiseren. Vooral het herhalend lezen (zie punt 2.1 op blz. 9) is aan te bevelen. Voor de AVI-kaarten ligt dat anders. Daarom bevat deze map ook de oefening van de leesmoelijkheden.

als	hebt	stuk	kwaad
heeft	hand	vraagt	vraag
wordt	vroeg	krijgt	vrouw
zich	stond	vind	brood
eens	hoofd	mens	druk
toch	lucht	vlug	krijg
zegt	vast	denk	nieuws
werd	zelfs	klaar	wilt
want	langs	kreeg	markt
iets	klein	fiets	stem
komt	thuis	lijkt	paard
ons	licht	loopt	vlak
erg	kijkt	roept	woont
twee	best	dicht	gras
land	plaats	denkt	maand
staan	echt	wind	berg
niets	snel	blijft	eind
ging	geld	stil	kind
zelf	vindt	blij	vrij
kunt	graag	juist	krant
lang	naast	elk	zacht
kwam	dacht	kant	speelt
staat	maakt	schip	zand
steeds	vond	woord	jong
school	dorp	bleef	kans
groot	licht	houdt	slecht
eerst	hond	straat	sterk
bent	klas	warm	stoel
soms	rond	glas	valt
stad	wist	niks	wacht
moest	geeft	mond	half
grond	soort	vlees	kleur
drie	hard	nacht	sneeuw
werk	bang	hield	broer

• Bij de ontwikkeling vanaf E6 gaat het bij de DMT niet zozeer om het leren decoderen van woorden met bepaalde leesmoeilijkheden, maar gaat het om het ontwikkelen van het leestempo van de 'gewone' woorden. Kaart 326 t/m kaart 333 bevatten een minicursus automatiseren. Vooral het herhalend lezen (zie punt 2.1 op blz. 9) is aan te bevelen. Voor de AVI-kaarten ligt dat anders. Daarom bevat deze map ook de oefening van de leesmoeilijkheden.

Als het koud is, slaap ik niet zo best.
Als Sven de bal niet heeft, wordt hij erg boos.
Een tand staat niet mooi recht in mijn mond.
Kreeft eet ik maar eens per jaar.
Wie zegt toch steeds dat mijn vriend niet komt?
Wie komt ons in dit land te hulp bij pech?
Wij staan niet voor niets in die rij.
Els kwam steeds te laat op school.
Ik zorg wel dat mijn bril niet vies wordt.
Je kunt in de stad soms gauw de weg kwijt zijn.
Hij drukt drie keer op de bel.
Zij vroeg de vrouw de weg naar de kerk.
In de maand mei wordt mijn broer acht jaar.
Het blijft stil in de klas als de juf boos wordt.
Mijn nicht woont in de buurt van een berg.
Die man is zo sterk dat hij een kast optilt.

De klomp

In de schuur vind ik een klomp.
Ik weet wel wat een klomp is.
De klomp is een soort schoen van hout.
De klomp ligt in een hoek naast een leeg krat.
De klomp is geel en er zit een barst in.
Ik doe de klomp aan mijn voet, maar hij past niet.
Ik loop er een stuk mee, maar dat lukt niet echt.
De klomp blijft ook niet goed aan mijn voet.
Hij glijdt steeds van mijn voet af.
Ik denk dat die klomp van mijn mam is.
Toen ze klein was, liep ze er wel mee.
In de straat waar ik woon, zag ik eens een klomp in de tuin.
De klomp hing aan de muur en er zat een plant in.
De klomp is licht en weegt dus niet veel.
Ik vraag mam of ik iets met de klomp mag doen.

Automatiseringsserie tweelettergrepige-woorden; losse woorden (meest frequente woorden)

- Bij de ontwikkeling vanaf E6 gaat het bij de DMT niet zozeer om het leren decoderen van woorden met bepaalde leesmoeilijkheden, maar gaat het om het ontwikkelen van het leestempo van de 'gewone' woorden. Kaart 326 t/m kaart 333 bevatten een minicursus automatiseren. Vooral het herhalend lezen (zie punt 2.1 op blz. 9) is aan te bevelen. Voor de AVI-kaarten ligt dat anders. Daarom bevat deze map ook de oefening van de leesmoeilijkheden.

mensen	achter	krijgen	liggen
hebben	laten	eigen	elke
worden	nodig	blijven	meestal
over	bijna	beter	precies
kunnen	binnen	buiten	bomen
waren	beetje	niemand	daarna
grote	onze	koning	geweest
vader	kijken	kwamen	landen
tegen	zeggen	planten	vragen
alleen	leven	samen	jongens
deze	verder	wonen	leren
moeder	zoals	aarde	gedaan
moeten	willen	open	auto
maken	tussen	zullen	dagen
alle	gemaakt	vroeger	helpen
komen	dieren	geven	meteen
alles	terug	spelen	nemen
even	wilde	mannen	praten
omdat	boven	werken	denken
altijd	later	genoeg	gewoon
elkaar	weten	zonder	lezen
water	jongen	konden	meeste
zitten	vinden	goede	voedsel
onder	meneer	lekker	horen
hele	dingen	terwijl	huizen
jullie	oude	ander	aantal
eten	houden	lange	opeens
hadden	lopen	vooral	verhaal
werden	zeker	noemen	gezicht
eerste	iemand	zoveel	halen
kleine	begon	mevrouw	gebruikt
anders	nieuwe	wereld	mooie
daarom	ogen	zouden	begint
misschien	waarom	gingen	handen

•Bij de ontwikkeling vanaf E6 gaat het bij de DMT niet zozeer om het leren decoderen van woorden met bepaalde leesmoeilijkheden, maar gaat het om het ontwikkelen van het leestempo van de 'gewone' woorden. Kaart 326 t/m kaart 333 bevatten een minicursus automatiseren. Vooral het herhalend lezen (zie punt 2.1 op blz. 9) is aan te bevelen. Voor de AVI-kaarten ligt dat anders. Daarom bevat deze map ook de oefening van de leesmoeilijkheden.

De mensen wisten niet precies wat ze moesten doen.
Vanuit dit hotel kun je heerlijk in de natuur fietsen.
De hemden en broeken zaten nog steeds in de droger.
De grote honden waren niet zo lief als ze eerst leken.
De mannen werken hard om het kantoor op tijd klaar te krijgen.
Wij nemen meestal onze fietsen mee als we op reis gaan.
Mijn vader en moeder maakten een fijne maaltijd voor de gasten.
Het duurde even voordat ik begreep wat ze precies wilden.
De eenden zwommen bij elkaar in het water van de vijver.
Er kwamen op veel plekken planten op die we niet kenden.
Onder de bruggen van Parijs slapen 's nachts veel zwervers.
Wij werden wakker van het harde lawaai op het dorpsplein.
Wij keken onze ogen uit en wisten niet precies wat we moesten zeggen.
De tafels en stoelen stonden schots en scheef door elkaar.
De jongen had een mooi werkstuk gemaakt over mollen.

De molshoop

Mijn moeder zei: "Daar ben ik niet blij mee." In onze voortuin had ze een grote molshoop ontdekt. Toen ze verder keek, zag ze een hele rij. Er waren veel plantjes uit de grond geduwd. Mijn moeder vroeg of ik wel eens een mol had gezien. Dat had ik. Mijn opa kan mollen vangen. Bij hem heb ik wel eens een mol gezien. De mol heeft een zachte zwarte pels, maar verder vind ik het een lelijk dier. Een mol heeft van die hele kleine ogen en van die hele grote poten. Met die poten graaft hij gangen door de grond. Aan zijn voorpoot heeft hij vijf vingers met puntige nagels en een duimpje. Het is dus een graafdier. Mollen leven van de wormen. Zijn beste zintuig is zijn spitse roze snuit. Hij ziet weinig onder de grond en kijkt als het ware met zijn snuit. In het voorjaar graaft het wijfje een ruimte met gangen. Een mol brengt veel schade toe aan het grasveld en de tuin. Soms plaatst men een klem in een gang. Ook zet men wel potten of flessen in de gangen. De wind brengt dan een fluitend geluid in de gangen. Het valt niet mee om de mollen weer uit je tuin te krijgen. "We gaan opa maar eens belen, dan moet hij maar helpen", zei mijn moeder. Misschien krijg ik wel weer een mol te zien.

•Bij de ontwikkeling vanaf E6 gaat het bij de DMT niet zozeer om het leren decoderen van woorden met bepaalde leesmoeilijkheden, maar gaat het om het ontwikkelen van het leestempo van de 'gewone' woorden. Kaart 326 t/m kaart 333 bevatten een minicursus automatiseren. Vooral het herhalend lezen (zie punt 2.1 op blz. 9) is aan te bevelen. Voor de AVI-kaarten ligt dat anders. Daarom bevat deze map ook de oefening van de leesmoeilijkheden.

andere	jongetje	verschillende	gevaarlijke
kinderen	proberen	gemakkelijk	noordelijke
natuurlijk	enige	speciale	onmogelijk
helemaal	vergeten	tegenwoordig	oversteken
allemaal	begonnen	Amerika	zenuwachtig
iedereen	ogenblik	belangrijke	dergelijke
eigenlijk	geboren	televisie	langzamerhand
bijvoorbeeld	soldaten	Nederlandse	limonade
allerlei	minuten	burgemeester	onderwijzer
geleden	prachtige	kilometer	ongelukken
sommige	eindelijk	verenigde	regelmatig
overal	gehouden	elektrische	Arabieren
vertellen	Romeinen	geschiedenis	bijzondere
volgende	Afrika	opgewonden	locomotief
enkele	bladeren	veranderen	onderhouden
ongeveer	probeerde	verschrikkelijk	operatie
Nederland	betekent	geweldige	ontwikkeling
gelukkig	duidelijk	Suriname	verandering
iedereen	gebeurde	Europese	vereniging
dezelfde	gekomen	tegenover	verkeersregels
eieren	machines	wereldoorlog	ambtenaren
anderen	bepaalde	aardappelen	beschuldigde
beginnen	Europa	belangrijkste	halverwege
belangrijk	familie	boerderijen	indianen
geworden	Italië	gehoorzaamheid	kamerplanten
mogelijk	voorzichtig	middeleeuwen	reageren
plotseling	donkere	schilderijen	volwassenen
fabrieken	gewone	temperatuur	aangekomen
bovendien	tenslotte	uitgevonden	Afrikaanse
gevonden	tenminste	afgelopen	avonturen
hetzelfde	vertelde	veranderde	belangrijker
gebruiken	koningin	vergadering	belangstelling
gebeuren	verkopen	zogenaamde	betekenen
heleboel	duizenden	gedurende	bibliotheek

• Bij de ontwikkeling vanaf E6 gaat het bij de DMT niet zozeer om het leren decoderen van woorden met bepaalde leesmoeilijkheden, maar gaat het om het ontwikkelen van het leestempo van de 'gewone' woorden. Kaart 326 t/m kaart 333 bevatten een minicursus automatiseren. Vooral het herhalend lezen (zie punt 2.1 op blz. 9) is aan te bevelen. Voor de AVI-kaarten ligt dat anders. Daarom bevat deze map ook de oefening van de leesmoeilijkheden.

Dit boek heeft wel driehonderd bladzijden.

Wij konden niet geloven dat het de hele komende week zou regenen.

Alle kinderen van onze school waren natuurlijk blij met het winnen van het voetbaltoernooi.

Sommige gebeurtenissen zijn van zo lang geleden dat wij ook niet meer precies weten wat er gebeurd is.

De schapen waren nieuwsgierig naar wat de kinderen op de kinderboerderij kwamen doen.

De voetbalvereniging bestaat dit jaar vijftig jaar.

Mijn kleine zusje is erg ondeugend en ze is ook vaak ongehoorzaam.

Wij vonden het niet verschrikkelijk dat de sportdag niet doorging.

Mijn broertje zou het liefst iedere dag aardappelen eten.

De reparatie van de garagedeur duurde misschien anderhalf uur.

Tijdens deze vorstperiode zijn veel struiken kapotgevroren.

Wij hebben thuis van die moderne schilderijen aan de muren hangen.

Een kindvriendelijk etentje

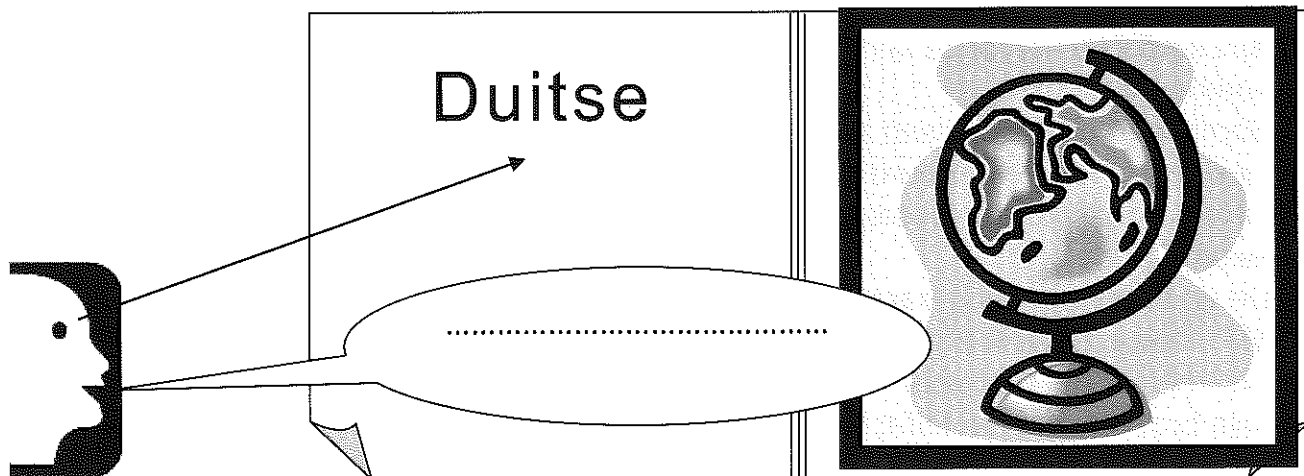
Omdat de ouders iets te vieren hadden, gingen de kinderen met hun ouders ergens eten. Ze gingen allemaal in een busje naar een groot restaurant. Er mochten ook nog vriendjes en vriendinnetjes mee. Er was ook familie uitgenodigd. Het restaurant was mooi gelegen in een groot bos. Iedereen had er zin in. Eigenlijk waren ze van plan in een pizzeria te gaan eten, maar daar konden ze niet genoeg tafels reserveren. Gelukkig lustten de kinderen eigenlijk alles wel en maakte het ook niet veel uit waar ze gingen eten. Iedereen was in een opperbeste stemming. Na lang zoeken op het internet hadden de ouders een restaurant gevonden bij een camping. Het leuke van dat restaurant was dat er ook een soort speeltuin bij was. Bovendien was er nog een zwembad bij. Dat betekende dat er genoeg te beleven was voor de kinderen. Meestal vervelen de kinderen zich als ze met hun ouders gaan eten.

Toen ze aankwamen bij het restaurant waren er ook al ooms en tantes met neefjes en nichtjes. Ze waren dus met een heleboel mensen. Voor de kinderen was er al snel wat te eten. Daar hadden ze bij het restaurant al rekening mee gehouden. Kinderen kunnen niet zo lang wachten. Er waren zelfs zwembroeken en badpakken voor de kinderen. Toen de kinderen gegeten hadden, moesten de volwassenen nog beginnen. Daarna konden de volwassenen eten en praten met elkaar en konden de kinderen lekker spelen en zwemmen met elkaar. Er was ook gewoon een badmeester die een oogje in het zeil hield. Het werd een fantastische middag. Wat ik nu vertel, heb ik niet zelf meegemaakt, maar gehoord van een vriendje. Dat lijkt me ideaal. Zo is het uit eten gaan pas echt leuk.

Instructie

Bespreek de woorden en laat eventueel bij een bijvoeglijk naamwoord ook aangeven wat de naam van het land/landsdeel is.

Zeeuwse	Israëlische	Japanners
Duitsers	Amsterdamse	Australiërs
Europeanen	Irakezen	Nieuw-Zeelandse
Roemeense	Hollandse	Groninger
Soedanese	Rotterdamse	Drent
Italianen	Russische	Maastrichtse
Hongaren	Chinezen	Middelburgers
Tibetaanse	Nederlanders	Friezen
Afrikanen	Noord-Brabanders	Surinamers
Turkse	Italiaanse	Brazilianen
Belgische	Indonesiërs	Ethiopiërs
Madrilenen	Marokkaanse	Hagenaren
Libanese	Ierse	Kopenhagen
Ghanezen	Ghanese	Monegasken
Noren	Franse	Mexicanen
Jordaanse	Britten	Griekse
Tamils	Finnen	Zweedse
	Indische	
	Pakistaanse	
	Indiërs	

Denk eraan het lezen van deze oefenstof te combineren met het lezen van boekjes en functionele teksten, zoals in de handleiding is beschreven.

Multicultureel

Vaak kun je horen dat Nederland een multiculturele samenleving is. Wat is dat? Dat is een samenleving waarin mensen samenleven met verschillende achtergronden. Daarbij gaat het erom wat mensen geloven en welke gewoonten ze erop nahouden. Zo leven christenen anders dan moslims. Afrikanen hebben weer ander gewoonten dan Finnen. Russen hebben ook wel andere gewoonten dan Amerikanen. Maar ook binnen Nederland zijn er verschillende culturen. Cultuur wil zeggen: de gewoonten die mensen erop nahouden. Friezen doen nauwelijks aan carnaval, maar bijna alle Limburgers doen er wel aan. Als je een dag door een grote stad loopt, kom je Europeanen tegen, maar ook Afrikanen, Turken, Russen, Marokkanen, Pakistanen, Indiërs, Japanners, Somaliërs, etc.

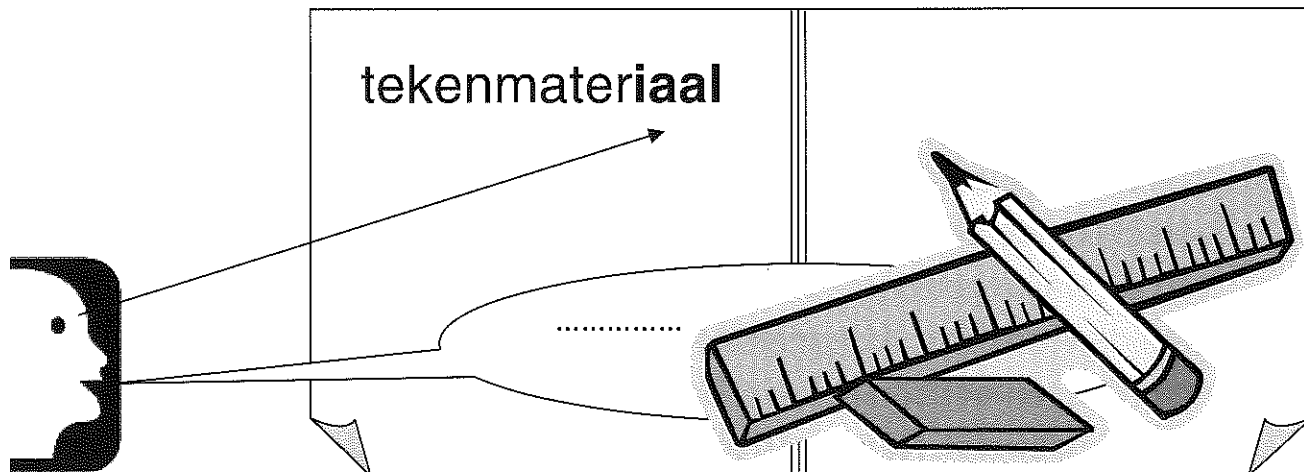
Heel veel mensen gaan er vanuit dat je respect moet hebben voor elkaars cultuur. Iedereen moet de ruimte krijgen zijn eigen geloof of levenswijze te volgen.

Andere mensen menen dat Nederland een keuze moet maken. Als iemand niet wil dat zijn dochters studeren dan moet zo iemand toch de Nederlandse wetten volgen. Als je gewend bent om zelf een schaap te slachten en je woont in Nederland dan moet je je aan de slachtwetten van Nederland houden. In 2011 deelde de regering mee niet meer te geloven in het idee van een multiculturele samenleving. Men wil er nu meer naar streven dat alle mensen die hier wonen de Nederlandse gewoonten gaan volgen. Daarbij wil men strenge eisen stellen aan de mensen die vanuit andere landen Nederland binnenkomen. Die mensen moeten ook de Nederlandse taal beheersen.

Hoe men hiermee omgaat, hangt af van de regering die een land heeft. Sommige mensen denken dat de Nederlandse gewoonten eigenlijk het beste zijn. Andere mensen willen kijken hoever men ruimte moet geven aan de gewoonten van bijvoorbeeld Marokkanen en Turken. Heb jij daar al een mening over?

Instructie

Laat van alle woorden eerst **iaal** of **ieel** onderstrepen en laat daarna de woorden lezen.

speciaal
industrieel
schoolmateriaal
materiaal
officieel
schrijfmateriaal
financieel
gymmateriaal
lesmateriaal
commercieel

bouwmateriaal
liniaal
sociaal
materieel
filiaal
ruilmateriaal
spelmateriaal
provinciaal
prieel
financieel

KOPIERBEDING Als u deze map bij Pravoo besteld hebt, bent u een geregistreerde gebruiker. Dat betekent dat u de inhoud van deze map niet mag kopiëren voor andere scholen of collega's van andere scholen. U mag de map uitsluitend gebruiken ten behoeve van kinderen van uw school of kinderen die op uw instituut in behandeling zijn. Uw gebruikerscode is 2012180415.

Denk eraan het lezen van deze oefenstof te combineren met het lezen van boekjes en functionele teksten, zoals in de handleiding is beschreven.

Woorden met op -iaal en -ieel

Zie voor de behandeling punt 5 op blz. 5.

KOPIERBEDING Als u deze map bij Pravoo besteld hebt, bent u een geregistreerde gebruiker. Dat betekent dat u de inhoud van deze map niet mag kopiëren voor andere scholen of collega's van andere scholen. U mag de map uitsluitend gebruiken ten behoeve van kinderen van uw school of kinderen die op uw instituut in behandeling zijn. Uw gebruikerscode is 2012180415.

De schoolbrand

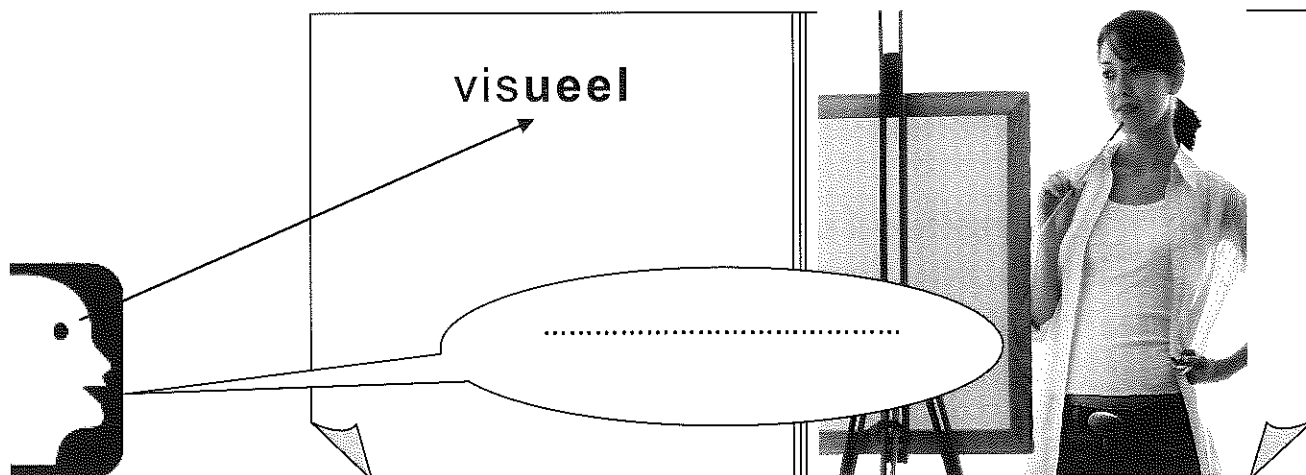
Ik woon in Meppel en in 2008 werd onze plaats getroffen door een hele serie schoolbranden.

Op 19 januari 2008 was mijn school aan de beurt. Op een avond, ik lag al in bed, hoorde ik een sirene. Het was niet ver bij ons vandaan. Ik was wakker geworden van het lawaai. Ik ging de trap af naar beneden. Mijn vader was al naar buiten gelopen om te zien wat er aan de hand was. Ik bleef alleen met mijn moeder achter. Na een poosje kwam hij binnen en zei: "Het is de school." "Mijn school?", riep ik. "Ja, jouw school. Een deel van de school staat in brand. Wij moeten daar niet naar toegaan", zei mijn vader. De brandweer is er al bezig en dan staan we toch maar in de weg." Die nacht heb ik nauwelijks geslapen en de volgende morgen ben ik gaan kijken. Het hele terrein was afgezet met rood-witte linten. Het schoolplein lag vol met onze spullen. Ik herkende veel schoolmaterialen, zoals schrijfmateriaal en boeken. Ook ander lesmateriaal was er te zien. Alles was vies, zwart en nat. Ik herkende ook nog gymmateriaal uit het gymlokaal. Ik zag ook spelmateriaal van de kleuters. Het was droevig om te zien. Financieel is dit een ramp, maar er is ook veel materiaal weg dat wij gemaakt hebben. Leuke spullen die aan de muren hingen en al die schriftjes met werk. Er stonden veel mensen te kijken en veel kinderen huilden een beetje. De speciale politie was bij onze school aan het werk. Gelukkig konden in februari vijf verdachten van de serie schoolbranden aangehouden worden. Het waren jongeren van 17 jaar. In alle gevallen ging het om baldadigheid en vandalisme. In twee gevallen had men eerst ingebroken en toen brand gesticht. Een schoolbrand heeft een enorme invloed op de veiligheidsbeleving van kinderen. De veilige leefomgeving is plotseling verdwenen. Je denkt dat dat zomaar weer kan gebeuren.

Wij konden pas na een week naar een noodschool. De school daarna is nooit meer MIJN school geworden.

Instructie

Lees de woorden voor en laat het kind ze nalezen. Op kaart 339 worden de betekenissen behandeld.

visueel	visuele
ideaal	ideale
eventueel	eventuele
ritueel	rituele
individueel	individuele
actueel	actuele
punctueel	punctuele
intellectueel	intellectuele

KOPIERBEDING Als u deze map bij Pravoo besteld hebt, bent u een geregistreerde gebruiker. Dat betekent dat u de inhoud van deze map niet mag kopiëren voor andere scholen of collega's van andere scholen. U mag de map uitsluitend gebruiken ten behoeve van kinderen van uw school of kinderen die op uw instituut in behandeling zijn. Uw gebruikerscode is 2012180415.

Denk eraan het lezen van deze oefenstof te combineren met het lezen van boekjes en functionele teksten, zoals in de handleiding is beschreven.

Ik lees een zin.

Zie voor de behandeling punt 4 van blz. 12.

visueel

Ik probeer me visueel voor te stellen wat er die dag gebeurd is.

Ik ben nogal visueel ingesteld.

Een puzzel is goed voor de ontwikkeling van de visuele waarneming.

ideaal

Badmeester worden, dat is mijn grootste ideaal.

Ik zou het ideaal vinden bij jou in de groep te komen.

Het was niet het ideale weer om te gaan zwemmen.

eventueel

Je mag eventueel wel bij ons blijven eten

Ik wil eventueel wel boodschappen voor je meenemen.

Wij willen eventueel ook wel een deel van de kosten betalen.

ritueel

Mijn vader heeft bij het aanbieden van een cadeautje altijd een heel ritueel.

Het ritueel bij het openen van die nieuwe kerk duurde wel erg lang

Jan maakt altijd een heel ritueel van het inpakken van zijn koffer.

individueel

Ik houd meer van groepssport dan van individuele sporten.

De kinderen presteren individueel wel goed, maar samen bakken ze er weinig van.

Je moet de bestelling individueel afrekenen.

actueel

Ik zie het actuele nieuws altijd op het journaal.

Mijn broer ziet het actuele nieuws het liefst op zijn mobieltje.

Ik weet niet wat de actuele prijzen zijn.

punctueel

Onze meester is heel punctueel bij het nakijken van het huiswerk.

Mijn moeder houdt ervan punctueel op tijd te komen.

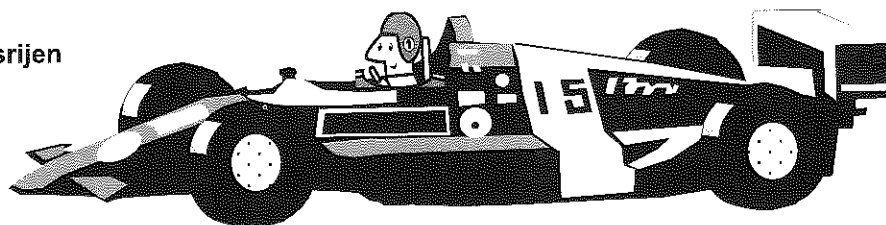
De chirurg die een schaar in een lichaam achterliet, is gestraft voor het feit dat hij onvoldoende punctueel was.

intellectueel

Ik probeer de dingen niet alleen intellectueel te benaderen maar ook vanuit mijn gevoel te bekijken.

Mijn zus heeft heel veel intellectuele kennis.

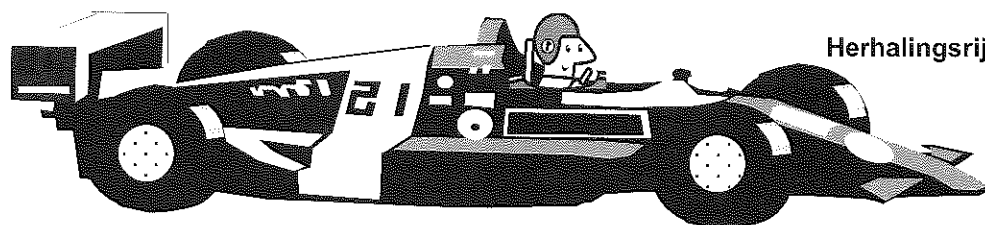
Zijn intellectuele bagage was te gering voor deze baan.

Racen of rustig aan?

Als het lezen niet zo makkelijk gaat, is er vaak sprake van een tempoprobleem. Dat kun je aanpakken door te proberen sneller te lezen. Je kunt daar ook mee stoppen en zeggen: 'Ik lees nu eenmaal langzaam en dat moet ik accepteren.' Je krijgt van je juf/meester/meneer te horen of jij deze rijen steeds gaat herhalen om ze sneller te lezen. Het kan ook zijn dat je de rijen gewoon in je eigen tempo mag lezen. Vraag het maar.

is	lang	terug	meenemen
bed	kunt	gehoord	bevolking
goed	best	lezen	worsteling
uur	geeft	honderd	schrijven
ziet	hond	fabriek	schaven
vier	ging	trottoir	platteland
mooi	snel	warmte	individuele
wie	ligt	wagen	berichten
zie	vindt	speler	bekende
uit	zelf	schepen	verteller
zat	plaats	namen	verlegen
hen	geld	zoiets	schrappen
liep	bang	bedrijf	bijzonder
gauw	sleept	retour	schrijven
niet	hard	mannen	lesmateriaal
zo	zich	buren	realiteit
hij	start	gebied	enorme
zijn	dorp	Frankrijk	ploeteraar
pot	vond	bureau	's middags
vel	maakt	honger	ontdekken
bos	drop	koffie	mannetje
zeg	graag	gouden	strompelt
een	wist	kaarten	essentieel
weer	rond	dalen	visueel
riep	steeds	gebruik	Surinamer
pas	klas	honden	wereldwijd
reuk	soort	wegen	mondiaal
zet	kwam	leden	enkele
bij	land	hoewel	lastige

Herhalingsrijen

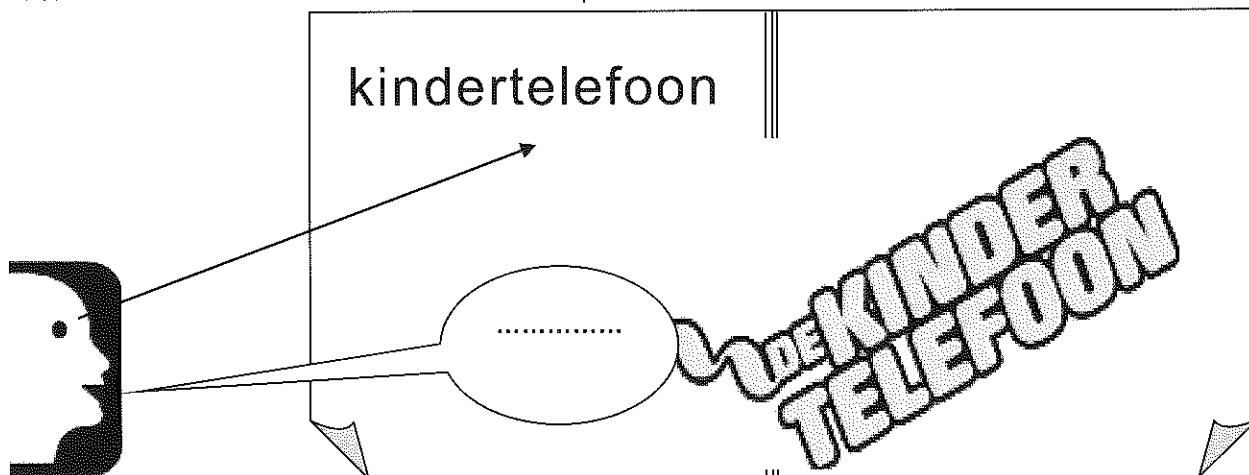
Racen of rustig aan?

Als het lezen niet zo makkelijk gaat, is er vaak sprake van een tempoprobleem. Dat kun je aanpakken door te proberen sneller te lezen. Je kunt daar ook mee stoppen en zeggen: 'Ik lees nu eenmaal langzaam en dat moet ik accepteren.' Je krijgt van je juf/meester/meneer te horen of jij deze rijen steeds gaat herhalen om ze sneller te lezen. Het kan ook zijn dat je de rijen gewoon in je eigen tempo mag lezen. Vraag het maar.

zee	langs	spreken	wandelen
ook	zelfs	keuken	vrachtwagens
niet	hebt	waarmee	verdrietig
zag	bent	Michiel	telefoon
mooi	drie	prieel	studio
vol	eerst	stoere	personen
zon	groot	aardig	passagiers
Jan	school	vinden	oplossing
hoor	stad	wakker	nieuwsgierig
heen	werk	maanden	molenaar
mij	lucht	zijzelf	moeilijke
mag	hoofd	groente	manuscript
vijl	thuis	zeuren	uitgever
fair	kijkt	koffie	tenslotte
ziet	staan	snappen	industrie
toe	stond	onzin	speciaal
paar	vroeg	weblog	ventilatie
ik	hand	e-mail	deftige
kijk	vindt	bevindt	patiënten
nooit	toch	zeiden	gezondheid
wie	broer	vormen	gesloten
doet	blind	kleren	gereedschap
ga	grond	auteur	ziekenauto
kom	moest	Duitsland	kinderwagen
zij	licht	Gerrit	afdeling
kaas	bink	agent	geklommen
man	soms	daarmee	sanitair
laat	twee	zulke	volwassenen
keer	komt	daarin	wedstrijden

Instructie

Bespreek de onderstaande woorden. Laat het kind eerst het blad voor zichzelf lezen en een kruisje zetten voor het woord waarvan het de betekenis niet weet. Bespreek die woorden.

wereldwijd
volwassenen
telefonisch
serieus
organisatie

samengetrokken
automobilisten
Surinamerivier
blindedarmoperatie
elektriciteit

omstandigheden
omroepverenigingen
woestijnbewoners
Amerikaanse
atletiekkampioenschap

kattententoonstelling
gehandicapten
verschrikkelijke
ogenblikkelijk
internationale

familieleden
citroenlimonade
gemakkelijker
bestrijdingsmiddelen
voorbereidingen

achteruitgegaan
automobilist
grootgrondbezitter
fotokopieerapparaten
internationaal

koudwataquarium
bestaansmogelijkheden
geheimzinnige
muziekinstrumenten
overlevenden

alarminstallatie
verantwoordelijkheid
vrachtwagenchauffeur
Italianen
blaasinstrument

reflecterende
staatssecretarissen
surpriseverpakking
automatisering
kindertelefoon

analfabeten
operatiekamer
betreurenswaardige
tegelijktijd
ontdekkingsreiziger

duizelingwekkende
aluminium
achteruitkijkspiegel
wateroppervlak
mohammedanen

hemellichamen
beginperiode
levensmiddelen
ontwikkelingslanden
onderwerpen

rolstoelgebruiker
eierverzameling
autofabrieken
afstandsbediening
fabrieksdirecteuren

Denk eraan het lezen van deze oefenstof te combineren met het lezen van boekjes en functionele teksten, zoals in de handleiding is beschreven.

De kindertelefoon

Als je gepest wordt, problemen thuis hebt of ruzie hebt dan kun je chatten of bellen met de kindertelefoon.

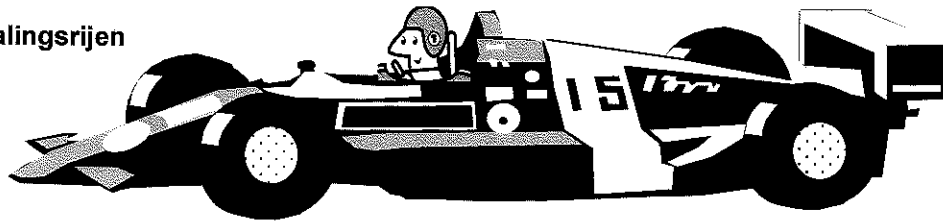
Het telefoonnummer 0800-0432 is gratis. Er is dus nergens te zien dat je de kindertelefoon gebeld hebt.

Als kinderen dat nummer bellen, hoeven ze hun echte naam niet te zeggen, want de kindertelefoon is anoniem. De beller kan erop rekenen dat niets van het gesprek wordt doorgegeven aan anderen. Als een kind in nood zit, kan de kindertelefoon er voor zorgen dat je in contact komt met mensen die je kunnen helpen. De vrijwilligers van de kindertelefoon komen niet naar je toe en zullen ook nooit zomaar contact met je opnemen.

Als je de kindertelefoon belt dan krijg je een vrijwilliger aan de telefoon. Dat is geen hulpverlener die er geld mee verdient, maar iemand die dit voor niets doet. Die vrijwilligers hebben wel een opleiding gevolgd om dit werk te kunnen doen. Ze kunnen in elk geval aandachtig luisteren. Ze begrijpen kinderen goed en nemen je serieus.

Het is natuurlijk het mooiste als je met je problemen bij volwassenen in je buurt terecht kunt. Meestal zullen dat je ouders zijn, iemand van je familie, je juf of meester of een vriend of vriendin. Soms komt het voor dat kinderen geen mensen in hun omgeving kennen die ze kunnen vertrouwen. Ze maken soms betreuenswaardige dingen mee of leven in vervelende omstandigheden. Dan is het handig dat je altijd ergens terecht kunt met je verhalen of je vragen. Je kunt bij de kindertelefoon met alle onderwerpen terecht. Ze zullen je nooit uitlachen. Soms helpen ze je een oplossing te zoeken en soms is het al genoeg als je iemand hebt die naar je wil luisteren. Soms gaat het om dingen die later nog wel meevallen, maar er bellen ook kinderen die mishandeld worden. De kindertelefoon is er voor kinderen van acht tot achttien jaar. Je kunt bellen tussen 2 uur 's middags en 8 uur 's avonds.

De kindertelefoon heeft ook een chatbox.

Racen of rustig aan?

Als het lezen niet zo makkelijk gaat, is er vaak sprake van een tempoprobleem. Dat kun je aanpakken door te proberen sneller te lezen. Je kunt daar ook mee stoppen en zeggen: 'Ik lees nu eenmaal langzaam en dat moet ik accepteren.' Je krijgt van je juf/meester/meneer te horen of jij deze rijen steeds gaat herhalen om ze sneller te lezen. Het kan ook zijn dat je de rijen gewoon in je eigen tempo mag lezen. Vraag het maar.

zaal	smal	probeert	aardbeving
voet	knie	spoedig	bladzijde
jas	schoen	paleis	zekerheid
kaal	pols	veilig	pantoffel
geel	drugs	kennen	verrassen
dun	spring	ineens	verkoper
duim	ramp	motor	vensterbank
nek	dienst	doosje	urenlang
oog	herfst	jammer	uitgeput
buik	knecht	beslist	benzinepomp
muur	droom	tijden	tomaten
mam	hengst	sturen	theater
kin	lamp	fietsen	afbeelding
lauw	snor	gevaar	vriendinnen
zeem	kwast	huilen	vraaggesprek
vouw	klomp	groente	voorraden
taak	vrucht	extra	voorbeelden
soep	ploeg	roepen	spijkerbroek
pop	straks	vingers	speelkwartier
beet	park	klimmen	snijtanden
zak	streep	modder	Sinterklaas
nat	schrift	stempel	woningnood
mei	hark	haven	werklozen
lap	gids	bloesem	aarzelen
raak	beest	kachel	weddenschap
hoek	scherp	glazen	walvissen
rem	broek	honing	wagentje
hout	hals	armband	gezellig
neef	snor	lente	oliebol